

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Præbendis Et Dignitatibus. Titvlvs III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

enjusvis alterius nominis officio se immiscere, vel illud gerere aut exercere quovis modo præsumat, auctoritate Apostolica districtius inhibemus. Decernentes extunc irritum & inane, quicquid contra huiusmodi inhibitionis tenorem contigerit attentari. Nulli ergo, &c. nostra inhibitionis & constitutionis infringere. Datum Avinionæ nonas Augusti, Anno 1.

DE PRÆBENDIS ET DIGNITATIBUS. TITVLVS III. CAP. 1.

Tempore huius cap. obtinentes plures dignitates, personatus, vel beneficia curam animarum habentia ex dispensatione, virtute illius non poterunt retinere, nisi unum: & reliqua tenebuntur resignare verbaliter & realiter coram ordinario sub testimonio publico iura mentem a tempore notitia huius ea nisi fuissent Cardinales, aut Regum filii. Illi autem, qui plura talia sine dispensatione obtinebant, poterunt ultimum retinere, reliqua forma præscripta & sub eodem tempore resignari. Qui vero deinceps tale habuerit beneficium, si cum illo secundum formam receperit, quamprimum illius possessionem habuerit, vel per eum fecerit quo minus habeat, primum quo est ipso iure privatus, modo prædicto resignare tenetur: alias utrumque perdit, & inhabilis fit ad sacros ordines suscipiendos, & ad quocumque beneficium habendum. Tandem, qui dicuntur ordinarii, quantum ad præmissa, & que sunt beneficia curam animarum habentia, hic manifestatur, h. h. hac extravagans, que est irritabilis, & multum præscripta, & graviter obligat, quam ea, de multa. eod. tit. in antiqui patet ad oculum.

Excerabilis quorundam tam religiosorum, quam secularium ambitio, que semper plus ambiens eo magis fit insatiabilis, quo sibi amplius indulgetur, & improbitas importuna petentium a nobis & prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus, non tam obtinuisse, quam extorsisse plerumque noscuntur, quod unus interdum etiam ad unum beneficium ecclesiasticum minus idoneus, in diversis ecclesiis, nedum vicinis, sed etiam ab invicem longe distantibus, imò nonnunquam in diversorum regnorum partibus situatis, duas aut tres, aut plures dignitates, personatus, officia seu prioratus, aut diversa ecclesiastica beneficia curam animarum habentia possit dispensative (cum alias non liceret de iure communi) recipere, & simul licite retinere. Unde inter cætera inconvenientia, subscripta sequuntur, quod videlicet interdum unus, qui unicuique, quamvis modicum vix officium impleat sufficienter, plurimorum sibi vindicet stipendia, quæ multis literatis viris vitæ puritate ac testimonio bonæ famæ pollutibus, qui mendicant, possent abunde sufficere, æqua distributione collata, habentibus ipsa paratur vagandi materia, divinus cultus minuitur, hospitalitas in ipsis beneficiis debita non servatur. Et dum non sunt sui in unaquaque regione rectores, ecclesiarum detrahatur commodis & honori, que carentes defensorum auxilio in iuribus suis, & libertatibus multipliciter collabuntur, & ruinis parent ædificia nobilia, quæ magnificentia extruxerat decessorum: & quod a marius est dolendum) animarum cura negligitur, & vitiorum semibus fomentum periculose præbatur. Nos itaque tot malis tantisque discrimenibus occurrere cupientes, omnes & singulas dispensationes super receptione aut retentione plurius dignitatum, personatum, officiorum, prioratum aut beneficiorum, quibus cura animarum sit annexa, sub quacunque forma, vel expressione verborum a nobis, vel prædictis prædecessoribus cuicumque persona concessas (Cardinalibus tamen sanctæ Romanæ ecclesiæ, qui circa nos universali ecclesiæ serviendo, singularum ecclesiarum commoditatibus se impendunt, ac Regum filii,

qui propter sublimitatem eorum ac generis claritatem, sunt prioribus prærogativa gratiæ atollendi, duntaxat exceptis) deliberatione super hoc cum fratribus nostris habita diligenti, de ipsorum consilio, & ex certa scientia nostra, in forma subscripta duximus taliter moderandas, quod per moderamen nostrum effectuatam circa tales personas talium beneficiorum multitudinem retineremus: ipsique imperantes fructu dispensationum huiusmodi totaliter non frustrentur. Statuimus itaque & de factum ipsorum consilio ordinamus, quod obtinentes nunc ex dispensatione legitima plura talium huiusmodi dignitatum, personatum, officiorum aut personatum seu beneficiorum, quæ alias absque dispensatione obtinere nequibant, unum tantum ex dignitatibus, personatibus, officiis, prioratibus, ecclesiis vel beneficiis huiusmodi, quibus cura inminuitur, cum dignitate, personatu vel officio, prioratu, ecclesia, vel beneficio sine cura, quod habere maluerit, prætextu dispensationis sufficientis circa id eisdem indulgæ, possint licite retinere. Quæ tamen teneantur eligere intra mensium numerandum a tempore notitiæ constitutionis huiusmodi, ceteris beneficiis cum cura vel sine cura, quæ ipsius dispensationis prætextu tenebant, & quæ saltem non poterant de iure absque dispensatione licite retinere, que non extant vacare decernimus, eorum ordinario sub testimonio publico intra idem tempus verbaliter & realiter cum effectu dimissis: absque eo quod ad fila nomenque sine nova collatione ab eo qui facere poterit facta reddat, aut eorum administrationi se immiscere præsumat. Alioquin tam his, quam aliis omnibus beneficiis quæ virtute huiusmodi nostri moderaminis retinere poterant (si præfertur) sint ipso iure privati, & proliis inhabiles in similia beneficia obtinenda. Per hoc autem iis, qui dignitates, personatus, officia, vel alia beneficia, curam animarum habentia ex dispensatione, quæ ius & iuriam, iura nostram moderationem præscriptam obtinent, & quæ similia beneficia nostrarum, vel alias eorundem personarum auctoritate literarum expectant, cum quibus illa cum vacaverint recipere, & una cum obtinenti licite valeant dispensari, nolumus derogari, nec cum vacabunt, intra dicti temporis spacium possint recipere, & dimissis aliis recipere in forma præscripta, & licite retinere: pœnas similes incursant, si huiusmodi conditione præsumptis sanctioni. Porro, qui quocumque modo illicite avaræ cupiditatis vitium exerceant, quod similia beneficia simul absque dispensatione committere præsumunt: Nos de illis præsentibus litteris limitamus, ut omnia & singula beneficia sic deinceps obtinuerint, retento, quod ultimo receperant, dimissis ceteris, & collatione canonica, competat ius eorum, nec tempus, ut præscriptum, limitatum, verbo & facto a beneficiis eorum ordinario sub testimonio similiter publice dimittere teneantur. Quod si non fecerint, etiam illo sint ipso iure privati, in quo ius eis alias competebat, & inhabiles penitus ad quacunque obtinenda ecclesiastica beneficia censentur. Qui vero deinceps receperint plura beneficia, vel personatum, seu officium, aut aliud beneficium, animarum curam habens annexam, si antea simile beneficium obtinebant, illud (quo ipso iure, postquam secundum possessionem habuerint, vel per eos omni modo & fraude cessantibus, quo minus habeant, licite privati noscuntur) absque moræ dispendio in ordinariis manibus dimittere debeant pari modo: Alioquin extunc sint ipso iure secundo privati, & necdum ad sacros suscipiendos ordines, quin etiam ad habendum

a Absolvitur. b Nos, rex pro factis faciente monitionem de beneficiis, qua iure obtinentur: nato in tali occasione beneficium dispensative retento, per text. hic finit. quod iur.

quodcumque beneficium ecclesiasticum inhabiles reputentur. Quæ omnia & singula beneficia vacatura (ut præmittitur) vel dimissa nostræ & sedis Apostolicæ dispositioni de ipsorum stratum consilio reservamus: Inhabentes, ne quis præter Romanum Pontificem, quocumque sit super hoc auctoritate munitus, de hujusmodi beneficiis disponere, vel circa illa per viam permutationis, vel aliâ innovare quoquo modo præsumat. Nos enim, si secus actum seu attentatum fuerit, irritum decernimus & inane. Cæterum ordinarios intelligimus in casibus superscriptis Episcopos, in quorum civitatibus vel diocæsibus consistunt beneficia, seu aliquod eorum, quæ debent secundam præmissa dimitti, aut ipsi, qui ea debent dimittere, commorantur, vel ecclesiis cathedralibus vacantibus, capitula eardem: & hi de beneficiis tam dimissis, quam (ut præmittitur) perditis, nos, vel Apostolicam sedem certificare studeant, quamprimum commodè poterunt indilate, ut de illis salubriter disponere valeamus. Quantum autem ad modificationem attinet antè factam, illa duntaxat, necnon alia beneficia ecclesiastica, quocumque nomine nuncupentur, curam animarum habere censimus, quæ parochias habent, in quibus est animarum cura, non per vicarios perpetuos, sed per rectores aut ministros beneficiorum ipsorum vel illorum temporales vicarios exercenda: necnon & illa quorum ministris ratione beneficiorum hujusmodi competit visitare, inquirere, procuraciones recipere, suspendere, excommunicare, seu ab excommunicationis & suspensionis sententiis absolvere de consuetudine vel de jure: iuribus aliis de animarum cura loquentibus in suo robore, quoad cætera, permanentibus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ moderationis, statutorum, constitutionum, reservationis, inhibitionis, & voluntatum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incutiturum. Datum Avinioni 13. Cal. Decembri. Anno 2.

DE CONCESSIONE PRÆBENDÆ, ET ECCLESIAE NON VACANTIS.

TITVLVS IV.
CAP. I.

Executores gratiarum, & iudices causarum à sede Apostolica depulsi in diocæsibus iam divisâ procedere possunt, sicut ante divisionem poterant. Et congrue ponitur sub hoc titulo, cum loquitur de executoribus, de quibus frequens mentio habetur in tit. de concessione præbendæ, & patet in ca. Executor. ca. si capitula. & cap. si sibi. hi potuissent sibi sub tit. de rescriptis vel de off. deleg. vel de paroch.

Sedes Apostolica in suis actibus veritatem sequens, lucem amans, libenter evitat nososa ambiguitatis involucrium, illamque sibi semper in suis ordinationibus reservare cautelam intendit, ut de illis ita proveniat commodum, quod alius non imminuat detrimentum.

Sane pridem ad divini cultus augmentum, & ad salutem populi, quem in nonnullis civitatibus ac diocæsibus sic multiplicavit altissimus, quod in eorum singulis singulorum vultus nequibat (ut eum decet) unicus pastor inspicere, aut alias partes boni pastoris implere, salubriter intendentes, in ipsis diocæsibus, quarum nonnullas in duas, & aliquas in plures diocæsibus duximus dividendas, certas civitates & ecclesias creximus cathedrales, quarum singulis proprias, distinctas & li-

mitatas diocæsibus iustissime assignari. Verum quia plures ante ordinationem seu divisionem nostram hujusmodi tam à nobis, quam à prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus, Apostolicas obtinuerunt literas super beneficiis ecclesiasticis in ipsis tunc integris diocæsibus vacaturis: quarum nonnullæ restant adhuc executioni mandanda. Nos amovere volentes cujusvis dubitationis scrupulum, qui circa executionem gratiarum super hujusmodi beneficiis concessarum possent forsan incidere, & providè considerantes attentius, quod per ordinationem seu divisionem nostram prædictam us ad rem expectantibus dicta beneficia antea competens ex ratione mutari non debet, quin adeo efficax in divisis diocæsibus maneat, sicut prius erat: auctoritate præsentium declaramus, quod omnes & singulæ gratiæ super beneficiis vacaturis ante divisionem hujusmodi in ipsis quondam integris diocæsibus à nobis, vel prædictis prædecessoribus personis quibuscunque concessæ, tam in ipsis nunc divisâ, quam in aliis diocæsibus decisis ab illis, eisdem modo & forma possint suo ordine & per executores indatos, & alios, ad quos id pertinebit, ad debitam executionem adduci, quibus ante divisiones sæpefatæ poterant & debebant. Idem etiam declaramus, quoad literas Apostolicas iustitiam continentes: ut videlicet iudices dati per illas in causis quarumlibet existant, quantum de hujusmodi diocæsibus divisâ perfurum, possint juxta earum tenorem providè procedere, ac si dictæ diocæsibus, de quibus mentio in literis eisdem habetur, integre remansissent. Nulli, &c.

CAP. II.

Nullus impediatur capitula, Archidiaconus, & alias personas in iuribus, quæ sibi competebant in ecclesiis integris, quoniam illis jura percipiunt post divisionem ipsarum, sicut ante facta erant percipere: quoniam in beneficiis divisâ habet quis eadem jura quæ habebat in integris: Et hoc cap. sub hoc tit. fuit positum, quoniam declaratur procedens, ut elare patet. Concord. cap. quia monasterium, de relig. dom. in antiquis.

Ad apostolicarum nostrarum pervenit auditum, quod aliquarum ecclesiarum per nos ab aliis ecclesiis ex certis causis, quæ ad hoc nostrum animum induxerunt, auctoritate Apostolica divisarum, prælati & subditi, capitulis, Archidiaconis, & aliis personis ecclesiarum, à quibus supradictæ ecclesie sunt divisæ, multipliciter injurari præsumunt, non permittentes eos uti jurisdictionibus & iuribus suis, sicut ante divisionem hujusmodi utebantur. Quis igitur intentionis nostræ non existit, nec existit, per divisionem episcopatarum ecclesiarum, à quibus divisiones factæ sunt, capitulis, Archidiaconis, vel aliis personis vel aliquatenus derogare, nisi quatenus in divisionum hujusmodi literis Apostolicis continetur expressè: Nos præsentis auctoritate statui universis prælati, capitulis, & aliis quibuscunque personis ecclesiasticis ecclesiarum decisarum, & in cathedrales ecclesias per nos auctoritate Apostolica erectarum præcipimus, & mandamus, ne capitula, Archidiaconos, & alios personatus, vel dignitates, officia seu beneficia in prædictis primariis ecclesiis obtinentes, quo minus visitationes exercent, procuraciones recipiant, jurisdictiones, & jura archidiaconalia, & alia bona obtineant in prædictis decisis diocæsibus, sicut ante divisionem hujusmodi obtinebant, nisi quantum in divisionum hujusmodi literis Apostolicis caveatur expressè, impediatur quoquo modo, quousque per sedem Apostolicam aliud fuerit ordinatum. Si enim aliqui contra præsentis præceptum agere vel facere præsumpserint, nos præsumptores tales digna curabimus animadversione punire. Nulli, &c. nostrum

^a Hæc extraximus habetur inter communes sub tit. de officio deleg. cum gloss. Guilelmi de Monteladun.

^a Ad hæc vide gloss. in tit. de defen. errot. & que gerunt. c. 3. ff. de clav. Cantinulam in loco ab ordine. Intel. Nicol. Ever.